

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Beschikking Wet Bodembescherming

Onderwerp: Beschikking 'instemmen met een deelsaneringsplan'

Locatie: Boterdiep WZ ter hoogte van nr. 39 te Bedum, gemeente Het Hogeland

Locatiecode: GR000510419

Aanvrager: Enexis Netbeheer B.V.

Datum: 30 september 2021

Dossiernr.: K29772

Documentnr.: 2021-080370, OM

Behandelend ambtenaar: [REDACTED] afdeling Omgeving en Milieu

Bijlagen:

1. Verzendlijst beschikking.
2. Begrippenlijst

1. MELDING

1.1. Melding voornemen tot sanering

Gedeputeerde Staten van Groningen (GS) ontvingen op 3 augustus 2021 van de Antea Group, namens Enexis Netbeheer B.V., een melding als bedoeld in artikel 28 van de Wet bodembescherming (Wbb). Samen met de melding is een deelsaneringsplan ingediend.

Aan GS is het verzoek als bedoeld in artikel 40 van de Wbb gedaan om in te stemmen met het ingediende deelsaneringsplan om de aangetoonde bodemverontreiniging ter hoogte van de locatie Boterdiep WZ 39 in Bedum te saneren.

Voorgaande relevante besluiten en sanering voormalig gasfabrieksterrein

De beschouwde deelsaneringslocatie ter hoogte van Boterdiep WZ 39 grenst direct aan het voormalige gasfabrieksterrein gelegen aan de Wilhelminalaan 41 in Bedum.

Bij besluit van 7 november 1996 (kenmerk 96/16.454/45, RMA) hebben GS vastgesteld dat ter plaatse van bovengenoemd terrein van de voormalige gasfabriek sprake is van een urgent geval van ernstige bodemverontreiniging.

Bij besluit van 19 maart 2009 (kenmerk 2009-17653) hebben GS ingestemd met een gefaseerd saneringsplan. De doelstelling van de sanering ter plaatse van het voormalige gasfabrieksterrein betrof:

- het geschikt maken van de locatie voor het toekomstige woongebruik;
- het bereiken van een stabiele eindsituatie waarbij geen sprake is van humane risico's en verspreidingsrisico's.

Om bovengenoemde saneringsdoelstelling te bereiken, is in het saneringsplan een gefaseerde aanpak beschreven (realiseren geschikte leeflaag waarbij de aanwezige sterk verontreinigde grond, verontreinigd dempingsmateriaal, ondergrondse tanks en aanwezige verontreinigde funderingen zullen worden verwijderd = actieve fase 1) en een monitoring van het grondwater gedurende een periode van 10 jaar (aantonen stabiele eindsituatie= passieve fase 2).

Bij besluit van 29 februari 2012 (kenmerk 2012-10.046a, MTZ) hebben GS ingestemd met het evaluatieverslag van de grondsanering (fase 1 bodemsanering). Bij deze sanering zijn onder de aangebrachte leeflaag, ter plaatse van kabels en leidingen, en op de begrenzing van de saneringslocatie verontreinigingen boven de interventiewaarde in de bodem achtergebleven. In het saneringsplan was het achterblijven van deze restverontreiniging voorzien.

Bij besluit van 13 april 2021 (kenmerk Z2020-00003328) heeft de Omgevingsdienst Groningen, namens GS, ingestemd met het samenvattende verslag van de uitgevoerde monitoring van het grondwater ten behoeve van het aantonen van een stabiele eindsituatie (fase 2 bodemsanering).

In dit besluit is aangegeven dat de bodemsanering is uitgevoerd in overeenstemming met het saneringsplan, het besluit instemming evaluatieverslag fase 1, het monitoringsplan en artikel 38 en 39c van de Wbb. GS concluderen dat er na afloop van de saneringswerkzaamheden een restverontreiniging in grond en grondwater is achtergebleven waarvoor een passieve nazorgverplichting geldt. Actieve nazorg is niet noodzakelijk.

1.2. Verstreckte gegevens

Bij de onderhavige melding zijn de volgende gegevens verstrekt:

- Rapport "Deelsaneringsplan Boterdiep WZ 39 Bedum", Antea Group, projectnummer 0470159-129, 29 juli 2021;

- Rapport "Verkennd- en aanvullend bodemonderzoek Boterdiep WZ 39 te Bedum", Antea Group, projectnummer 0470159.129, 5 juli 2021;
- Formulier voor het aanvragen van een besluit over instemming met het deelsaneringsplan als bedoeld in artikel 39 jo artikel 40 van de Wet bodembescherming.

2. BESLUIT

2.1. Hoofdpunten besluit

De verstrekte onderzoeksgegevens zijn beoordeeld op volledigheid en juistheid en voldoende bevonden om de voorgestelde saneringsaanpak te kunnen beoordelen.

Op basis van deze gegevens besluiten GS van Groningen:

1. met toepassing van artikel 40 lid 2 Wbb in te stemmen met het ingediende deelsaneringsplan;
2. met toepassing van artikel 40 lid 2 jo artikel 39 lid 2 Wbb dat aan de instemming met het deelsaneringsplan voorschriften zijn verbonden (zie onder 2.2).

2.2 Voorschriften/maatregelen

Aan de instemming met het deelsaneringsplan verbinden wij de volgende voorschriften:

- a. Conform artikel 5.10 lid 1 van de Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (POV) dient de initiatiefnemer van de sanering de startdatum van de werkzaamheden tenminste 10 dagen voorafgaande aan de feitelijke start van de sanering digitaal te melden via het meldingsformulier op:
<http://www.provinciegroningen.nl/vergunningen/bodemverontreiniging/>
 Wanneer de sanering niet wordt begonnen op de gemelde aanvangsdatum, of op de aangepaste aanvangsdatum wordt de nieuwe aanvangsdatum direct aan GS gemeld (artikel 5.10 lid 2 POV);
- b. De initiatiefnemer van de sanering of degene die de bodem saneert, meldt wijzigingen van het saneringsplan waarmee GS hebben ingestemd, door middel van het formulier "melden van een wijziging van het saneringsplan", uiterlijk twee weken voorafgaand aan de uitvoering van die wijzigingen schriftelijk aan GS. Dit formulier is beschikbaar via
<http://www.provinciegroningen.nl/vergunning/bodemverontreiniging/>
 Gedeputeerde Staten van Groningen kunnen nadere regels stellen omtrent de gegevens die bij de melding worden verstrekt;
- c. Indien zich tijdens de sanering onvoorziene omstandigheden en/of afwijkingen voordoen ten opzichte van het voorliggende saneringsplan, dient de initiatiefnemer van de sanering of degene die de sanering feitelijk uitvoert direct contact op te nemen met de toezichthouder bodem van de Omgevingsdienst Groningen te Veendam (tel. 0598-788000 of toezichtwbb@od-groningen.nl);
- d. In verband met het plaatselijk aantreffen van bijmenging met puin in de grond dient een verkennend asbestonderzoek worden uitgevoerd. De rapportage van dit onderzoek dient vooraf aan de start van de sanering ter beoordeling aan GS te worden overlegd.
- e. De initiatiefnemer van de sanering of degene die de sanering feitelijk uitvoert dient de toezichthouder van de Omgevingsdienst Groningen tenminste twee werkdagen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden in kennis te stellen van zogenaamde kritische momenten van de sanering, zoals het bereiken van de einddiepte dan wel het gereedkomen van de ontgraving.

bemonsteren van depots, het aanvullen van ontgravingen, het herschikken van grond op de locatie e.d.;

- f. De initiatiefnemer van de sanering of degene die de sanering feitelijk uitvoert, dient afdoende maatregelen te nemen om hinder en overlast voor de omgeving als gevolg van de werkzaamheden tot een minimum te beperken;
- g. Eventuele -ook onbedoelde- gevolgen van de sanering vallen onder de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer van de sanering, evenals het maken van afspraken met en het informeren van direct betrokkenen en omwonenden;
- h. De initiatiefnemer van de sanering of degene die de sanering feitelijk uitvoert meldt conform artikel 5.10 lid 4 POV de beëindiging van de sanering c.q. een fase van de sanering binnen een week na beëindiging van de saneringswerkzaamheden aan GS door het doen van een schriftelijke melding van de beëindiging van de sanering c.q. een fase van de sanering aan de toezichthouder van de Omgevingsdienst Groningen.
- i. Uiterlijk 13 weken na beëindiging van de gehele sanering als bedoeld in artikel 39c van de Wbb dient de initiatiefnemer of degene die de sanering feitelijk heeft uitgevoerd in vijfvoud een saneringsverslag van de uitgevoerde sanering ter instemming te overleggen aan GS. Deze aanvraag voor instemming met het saneringsverslag dient te geschieden door middel van het formulier "aanvragen van een besluit over instemming met een saneringsverslag". Dit formulier is te vinden op:
<http://www.provinciegroningen.nl/vergunningen/bodemverontreiniging/>
- j. Indien na afloop van de sanering sprake is van restverontreiniging dient, uiterlijk 13 weken na indienen van het saneringsverslag, degene die de bodem heeft gesaneerd een nazorgplan ter instemming aan GS te overleggen. In dit nazorgplan worden de beperkingen in het gebruik van de bodem of de maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem beschreven, als bedoeld in artikel 39d van de Wbb. Dit nazorgplan kan ook als onderdeel in het saneringsverslag worden opgenomen.

3 PROCEDURE

Het besluit is genomen met inachtneming van titel 4.1 van Hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Omdat ons geen belanghebbenden bekend zijn die bezwaar zouden kunnen hebben tegen de onderhavige beschikking is afgezien van horen zoals bedoeld in artikel 4:8 Awb.

3.1. Terinzagelegging

Het besluit met de bijbehorende stukken ligt ter inzage van 7 oktober 2021 tot en met 17 november 2021, op werkdagen, tijdens kantooruren:

- in het gemeentehuis van de gemeente Het Hogeland;
- in het provinciehuis, St. Jansstraat 4 te Groningen, kamer C302, op werkdagen tijdens kantooruren, en na telefonische afspraak, telefoon 050-3164986,

Overeenkomstig artikel 28, zevende lid, van de Wbb hebben wij Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland in kennis gesteld.

3.2. Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van deze beschikking een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u in de digitale brochure 'Bezwaar maken tegen een besluit' die u kunt vinden op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl).

Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl

Voor inhoudelijke vragen over dit besluit kunt u contact opnemen met [REDACTED]

4. TOELICHTING BESLUIT

4.1 Algemeen

Aanleiding tot het opstellen en indienen van het deelsaneringsplan¹ wordt gevormd door het plaatselijk aantreffen van een sterke verontreiniging met PAK, minerale olie, benzeen en xylenen in de grond. De verontreiniging is aangetroffen ter plaatse van het kabel- en leidingentracé in de openbare weg (trottoir) ter hoogte van Boterdiep WZ 39 in Bedum.

De verontreiniging is grotendeels te relateren aan de activiteiten van de voormalige gasfabriek aan de Wilhelminalaan 41.

Bovengenoemde locatie maakt onderdeel uit van het perceel kadastraal bekend als Bedum, sectie K, nummer 4124.

Dit besluit heeft betrekking op het deel van de bodem waar bovengenoemde verontreinigingen in de grond zijn aangetroffen en waar voorgenomen werkzaamheden aan kabels en/of leidingen (vervangen en opnieuw aansluiten bestaande gasleiding) zijn voorzien (sleuf).

De aangeleverde gegevens zijn voldoende om de voorgestelde saneringsaanpak te kunnen beoordelen.

4.2 Huidige en historische situatie

De beschouwde deelsaneringslocatie maakt onderdeel uit van de openbare weg ter hoogte van het perceel Boterdiep WZ 39 en betreft een deel van het trottoir welke verhard is met klinkers. De naastgelegen weg is verhard met asfalt. Direct ten oosten van de openbare weg bevindt zich een watergang (het Boterdiep).

Ten noordwesten grenst de voorgenomen deelsaneringslocatie aan het voormalige gasfabrieksterrein aan de Wilhelminalaan 41. Ter plaatse van het voormalige gasfabrieksterrein is een functiegerichte sanering uitgevoerd waarbij het terrein geschikt is gemaakt voor de huidige woonfunctie (zie 1.1 van dit besluit).

Tijdens het recent verrichte verkennend- en aanvullend bodemonderzoek² zijn in de grond ter plaatse van het aanwezige kabel- en leidingen tracé in trottoir/openbare weg ter hoogte van het perceel Boterdiep WZ 39 sterk verhoogde gehalten aan PAK, minerale olie, benzeen en xylenen aangetroffen. Daarnaast zijn matig verhoogde gehalten aan PCB en toluen- en licht verhoogde gehalten aan kwik, lood, cyanide, ethylbenzeen, zink en cadmium aangetroffen. De sterke verontreinigingen zijn heterogeen (meerdere spots) aanwezig in het bodemtraject van circa 0,5-1,5 meter beneden het maaiveld (m -mv).

¹ Antea Group, projectnummer 0470159-129, d.d. 29 juli 2021

² Antea Group, projectnummer 0470159.129, d.d. 5 juli 2021

Het grondwater bevindt zich ruimschoots beneden de voorgenomen werkdiepte en is daarom niet onderzocht.

De aangetroffen verontreiniging maakt onderdeel uit van de restverontreiniging welke is achtergebleven na de ter plaatse van het voormalige gasfabrieksterrein uitgevoerde functiegerichte bodemsanering. Actieve nazorg is op deze locatie niet noodzakelijk.

De aanvrager heeft Antea Group opdracht gegeven voor het recent verrichte verkennend- en aanvullend bodemonderzoek en het opstellen van het deelsaneringsplan met het doel GS te verzoeken hiermee in te stemmen. Dit om de civieltechnische (graaf)werkzaamheden te kunnen uitvoeren die nodig zijn voor de geplande werkzaamheden van Enexis Netbeheer B.V. ten behoeve van het vervangen en opnieuw aansluiten van de in de bodem aanwezige gasleiding.

4.3 Saneringsdoelstelling

Voor de saneringsdoelstelling is het gestelde in artikel 38 lid 1 van de Wbb bepalend. In de Circulaire Bodemsanering 2013 zijn hierover nadere regels vastgelegd.

In artikel 38 Wbb is bepaald dat degene die de bodem saneert, de sanering zodanig uitvoert dat:

- a. de bodem tenminste geschikt wordt gemaakt voor de functie die hij na de sanering krijgt waarbij het risico voor mens, plant en dier als gevolg van blootstelling aan de verontreiniging zoveel mogelijk wordt beperkt;
- b. het risico van de verspreiding van verontreinigde stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt;
- c. de noodzaak tot het nemen van maatregelen en beperkingen in het gebruik van de bodem (de nazorg) na sanering zoveel mogelijk wordt beperkt. 'Zoveel mogelijk' betekent dat de kosten in goede relatie moeten staan tot het resultaat van de sanering.

Indien nazorg nodig is om het saneringsresultaat in stand te houden en te controleren moeten de nazorgmaatregelen voldoende zijn om ervoor te zorgen dat de verontreiniging die na de sanering is achtergebleven, niet zal leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de bodem die na de sanering is bereikt (artikel 39d Wbb).

Aanleiding voor de deelsanering zijn de voorgenomen werkzaamheden aan de op de beschouwde deelsaneringslocatie aanwezige ondergrondse kabels en/of leidingen. Hierbij zal in licht tot sterk verontreinigde grond worden gegraven.

In het voorliggende deelsaneringsplan is de volgende doelstelling beschreven: "Het betreft een functiegerichte sanering (gebruik infrastructuur/kabels en leidingen). Gezien het hier een ontgraving van een deel van een verontreiniging betreft waarbij de omvang van de ontgraving op voorhand vaststaat, zijn geen terugsaneerwaarden vastgesteld. Derhalve is de doelstelling het vervangen en opnieuw aansluiten van de gasleiding en het bijbehorend grondverzet op milieuhygiënisch verantwoorde wijze uit te voeren."

Doordat met uitvoering van de sanering het terrein geschikt blijft voor het huidige gebruik (infrastructuur/kabels en/of leidingen) en het belang van de bescherming van de bodem zich niet verzet tegen deelsanering, omdat er geen sprake zal zijn van verspreiding van de restverontreiniging voldoet de saneringsdoelstelling hiermee aan artikel 38 en artikel 40 van de Wbb.

4.4 Saneringsaanpak

In het door Antea Group opgestelde deelsaneringsplan (29 juli 2021, projectnummer 0470159-129) is een functiegerichte aanpak van de sanering

uitgewerkt. De sanering zal volgens een conventionele methode worden uitgevoerd en is gericht op het ontgraven en afvoeren van verontreinigde grond. Ter plaatse van de deelsaneringslocatie zal een sleuf worden gegraven met een lengte van circa 30 meter, een breedte van circa 1 meter en een diepte van circa 1,25 m -mv.

Vrijkomende verontreinigde grond wordt afgevoerd naar een erkende verwerker. Na uitvoeren van de werkzaamheden (het vervangen en opnieuw aansluiten van de gasleiding) zal de ontgraven sleuf worden aangevuld met vrijkomende zintuiglijk niet verontreinigde bovengrond en schone aanvulgrond.

Voordat de ontgraving wordt aangevuld zal tegen de wanden en op de bodem van de ontgraving folie worden aangebracht om restverontreinigingen van de schone aanvulgrond te scheiden.

De grondwaterstand bevindt zich op circa 1,5 m -mv. Er zijn geen maatregelen met betrekking tot verontreinigd grondwater noodzakelijk, omdat de grondwaterstand zich onder de voorgenomen werkdiepte bevindt.

Voor meer gedetailleerde informatie over de saneringswerkzaamheden wordt verwezen naar het deelsaneringsplan (met name hoofdstuk 2).

4.5 Wijzigingen op het saneringsplan

Degene die de bodem saneert meldt wijzigingen op het saneringsplan, waarmee GS hebben ingestemd, door middel van het formulier "melden van een wijziging van het saneringsplan", uiterlijk twee weken voorafgaand aan de uitvoering van die wijzigingen schriftelijk aan GS van Groningen. Dit formulier is te downloaden via www.provinciegroningen.nl.

GS kunnen vervolgens aanwijzingen geven voor de verdere uitvoering van de sanering (artikel 39 lid 4 en 5 Wbb). Binnen een week beoordelen GS of de afwijkingen nog passen binnen de gekozen saneringsoplossing en ook overigens acceptabel zijn. Als dat niet het geval is zullen GS aan de saneerder aangeven dat ofwel het oorspronkelijke saneringsplan moet worden gevolgd ofwel een herzien saneringsplan noodzakelijk is.

Indien tijdens de sanering blijkt dat door onvoorziene omstandigheden een wijziging van het saneringsplan noodzakelijk is, dan dient dit vooraf met de toezichthouder bodem van de Omgevingsdienst Groningen te Veendam te worden afgestemd (tel. 0598-788000).

4.6 Evaluatie van de sanering en nazorg

Na de uitvoering van de sanering dient zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 13 weken na afronding van de sanering, schriftelijk verslag aan GS van Groningen te worden gedaan conform artikel 39c Wbb.

GS zullen slechts met het verslag instemmen indien gesaneerd is in overeenstemming met het bepaalde bij of krachtens artikel 38 Wbb. Deze instemming is een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht en wordt bekend gemaakt in de gebruikelijke bladen. Het besluit (c.q. de beschikking) op het evaluatieverslag wordt aan de Openbare Registers van het Kadaster ter inschrijving aangeboden.

In het evaluatierapport wordt tevens de aard en omvang van de restverontreiniging beschreven. Op grond daarvan wordt, met het oog op het beheer van de restverontreiniging, aangegeven welke beperkingen in het gebruik van de bodem en welke nazorgmaatregelen noodzakelijk zijn. Om deze reden is de in het saneringsplan beschreven nazorg (zie hoofdstuk 7 van het saneringsplan) in deze beschikking nu verder niet beschouwd.

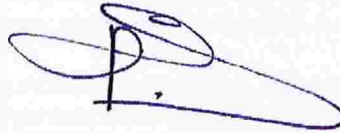
Indien sprake is van beperkingen in het gebruik van de bodem en/of sprake is van nazorgmaatregelen dient gelijktijdig met of zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 13 weken na het indienen van het evaluatierapport, een nazorgplan te worden ingediend. Dit nazorgplan dient te voldoen aan artikel 39d Wbb en heeft ook instemming van GS. De beschikking op het nazorgplan wordt tevens aan de Openbare Registers van het Kadaster ter inschrijving aangeboden.

4.7 Tijdsduur/aanvang van de sanering

De melder heeft aangegeven de sanering op korte termijn te willen gaan uitvoeren.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'P' followed by a horizontal line and a small flourish.

mr. drs. P. Wiekeraad
Hoofd van de afdeling Omgeving en Milieu

BIJLAGE 1: VERZENDLIJST BESCHIKKING

Van dit besluit is een afschrift gezonden aan:

- Enexis Netbeheer B.V., ter attentie van [REDACTED] Postbus 856, 5201 AW 'S-Hertogenbosch;
- Eigenaren Boterdiep WZ 38, 39, 40, 9781 EK Bedum
- Antea Group, ter attentie van [REDACTED] Postbus 24, 8440 AA Heerenveen;
- Burgemeester en Wethouders van de gemeente Het Hogeland, Postbus 26, 9980 AA Uithuizen;
- Waterschap Noorderzijlvest, Postbus 18, 9700 AA Groningen;
- Omgevingsdienst Groningen, Postbus 97, 9640 AB Veendam.

BIJLAGE 2: BEGRIPPENLIJST

In deze beschikking kunnen de volgende begrippen zijn gehanteerd.

Wat is bodemverontreiniging?

Sommigen vinden de bodem verontreinigd als er iets in zit dat er van nature niet thuishoort. Deze definitie is echter te breed als we verontreiniging benaderen als een milieuprobleem. Niet alle vreemde stoffen die in de bodem voorkomen, zijn schadelijk. Sommige zaken worden om allerlei redenen bewust in de bodem ondergebracht, bijvoorbeeld funderingen, opslagtanks, riolen en onze overledenen. In de Wet bodembescherming is verontreiniging beperkt tot een aantal stoffen. De wet is erop gericht om verontreiniging te voorkomen en problemen van verontreinigingen die desondanks zijn ontstaan, op te lossen.

Hoe ontstaat bodemverontreiniging?

Vaak wordt gedacht dat bodemverontreiniging slechts een vervelende erfenis is uit vroeger tijden. Zeker, we zijn nog druk bezig verontreiniging uit het verleden te saneren. Maar ook nu ontstaat dagelijks wel ergens nieuwe bodemverontreiniging die om aandacht vraagt. Dat is onvermijdelijk; denk aan oorzaken zoals lekken, morsen, bemesten, bestrijdingsmiddelen, afval en ongelukken. Meestal wordt de verontreiniging veroorzaakt door (onvolkomenheden in) ons eigen doen en laten.

Wat is het probleem van bodemverontreiniging?

Bodemverontreiniging wordt vanuit twee invalshoeken als een probleem gezien: risico en stagnatie.

Risico:

Bodemverontreiniging kan tot gevolg hebben dat onze gezondheid nadelig wordt beïnvloed wanneer we eraan worden blootgesteld. Men spreekt dan van het humane risico. Bodemverontreiniging kan ook een nadelige invloed hebben op planten en dieren die op en in de bodem leven. Dit is eveneens het gevolg van blootstelling. Men spreekt dan van het ecologische risico. Bodemverontreiniging kan zich ook via het grondwater in het milieu verspreiden. Het milieu is in eerste instantie de bodem zelf, maar uiteindelijk ook het oppervlaktewater, als gevolg van uitstroming. Men spreekt dan van het verspreidingsrisico.

Stagnatie:

De aanwezigheid van bodemverontreiniging kan bepaalde maatschappelijke processen vertragen: de bouw van woningen en de aanleg van groenvoorzieningen, infrastructuur en bedrijventerreinen.

Maakt het uit wanneer verontreiniging is ontstaan?

Er wordt bij bodemverontreiniging onderscheid gemaakt tussen historische (oude) en nieuwe verontreiniging. Nieuwe verontreiniging is verontreiniging die na 1987 is ontstaan, het jaar dat de Wet bodembescherming van kracht werd. Nieuwe verontreiniging moet, ongeacht de mate van verontreiniging, zo snel en zo volledig mogelijk worden verwijderd. Dit vloeit voort uit de zorgplicht.

Wat is de maat bij bodemverontreiniging?

Bepalend voor de gevolgen van bodemverontreiniging is de concentratie, de hoeveelheid verontreiniging per hoeveelheid grond of grondwater. De concentratie die aanwezig is, wordt door meting bij een bodemonderzoek vastgesteld. Een circulaire bij de Wet bodembescherming onderscheidt voor alle verontreinigingen twee grenswaarden voor de concentratie in de grond en het grondwater: de streefwaarde en de interventiewaarde. De streefwaarde is een lage concentratie, de interventiewaarde een hoge.

Wat betekenen de achtergrondwaarde en streefwaarde?

De streefwaarde markeert de grens tussen schoon en verontreinigd. De bodem is schoon wanneer in zowel de grond als het grondwater de concentratie van alle door de Wet bodembescherming aangewezen stoffen lager is dan de achtergrondwaarde (grond) en de streefwaarde (grondwater). Eigenlijk is schoon niet de juiste omschrijving. Er kan immers wel enige verontreiniging aanwezig zijn. Een betere omschrijving luidt dat bij de achtergrondwaarde en de streefwaarde het humane risico te verwaarlozen is.

Wat betekent de interventiewaarde?

De interventiewaarde markeert de grens tussen verontreinigd en ernstig verontreinigd. Verontreiniging is dus ernstig wanneer de concentratie groter is dan de interventiewaarde. Dit hoeft maar voor één stof in de grond of het grondwater het geval te zijn. Wel moet het tenminste gaan om de concentratie in een zeker bodemvolume. Voor grond is dat 25 kubieke meter (m^3) bodem, voor grondwater 100 kubieke meter bodem. Het hanteren van een minimaal bodemvolume is bedoeld om te voorkomen dat een alleen zeer plaatselijk aanwezige verontreiniging maatgevend wordt voor een hele locatie. Het ligt voor de hand te denken dat ernstige verontreiniging moet worden aangepakt. Dat is echter lang niet altijd zo. Het constateren van ernstige verontreiniging is een sein om na te gaan hoe groot de risico's werkelijk zijn en zo de spoedeisendheid van de bodemsanering te bepalen.

Wanneer is bodemsanering spoedeisend?

Als ernstige verontreiniging is aangetoond, moeten het humane, ecologische en verspreidingsrisico volgens een standaardmethode worden berekend. Het uitgangspunt daarbij is het huidige bodemgebruik.

Gestandaardiseerde vormen van bodemgebruik zijn bijvoorbeeld wonen met tuin, openbaar groen en industrie. Bij het humane risico is de blootstelling van mensen aan verontreiniging maatgevend. We kunnen, afhankelijk van het bodemgebruik, op verschillende manieren aan verontreiniging blootstaan. Men spreekt daarbij van blootstellingroutes. Voorbeelden zijn het eten van gewas en het inademen van lucht. Bij het ecologisch risico is het oppervlak van het gebied waarin bepaalde bodemorganismen worden aangetast, maatgevend. Bij het verspreidingsrisico is de toename per jaar van het bodemvolume met een gemiddeld ernstige verontreiniging maatgevend. De uitkomsten van de berekeningen worden getoetst aan normen voor blootstelling, oppervlak en verspreiding. Als de norm wordt overschreden, spreekt men van een actueel risico. De bodemsanering is dan urgent. Er is al sprake van spoedeisendheid als bij één soort risico voor één stof sprake is van een actueel risico.

Wat betekent spoedeisend?

Spoedeisende verontreiniging moet worden gesaneerd. Het woord spoedeisend betekent echter niet: morgen beginnen. Daar waar sprake is van onaanvaardbare risico's moeten deze zo snel mogelijk worden weggenomen. Tot het moment waarop deze risico's met de sanering definitief worden weggenomen, kunnen onaanvaardbare risico's worden beperkt door het nemen van tijdelijke beveiligingsmaatregelen, zoals bedoeld in art 37, lid 3 Wbb.

Het kan enige tijd in beslag nemen om te bepalen wat de precieze oorzaken zijn van de risico's en welke maatregelen nodig zijn om deze risico's weg te nemen. Als indicatie voor de te hanteren termijn waarop de sanering moet aanvangen in het geval van onaanvaardbare risico's geldt daarom de volgende richtlijn: binnen 4 jaar na het afgeven van de beschikking 'ernst en spoed'.

Het bevoegd gezag Wbb stelt het precieze saneringstijdstip vast en stemt dit af op de voorwaarden die locatiespecifieke omstandigheden met zich meebrengen.

Wat is bodemsanering?

Bodemsanering heeft tot doel de risico's te verkleinen. Eén aanpak is het volledig verwijderen en vervangen van grond en het afpompen van grondwater. Deze grondige aanpak is echter technisch niet overal mogelijk en vaak erg duur. Tegenwoordig vervangt men vaak alleen de bovenste meter grond door een schone leeflaag. Een andere aanpak is het in de bodem verlagen van de concentratie schadelijke stoffen, bijvoorbeeld door micro-organismen bepaalde stoffen te laten afbreken. Men noemt dit in-situ reiniging. Een laatste optie is het isoleren (opsluiten) van de verontreiniging, zodat contact en verspreiding niet meer mogelijk zijn.